

UDENRIGSMINISTERIET

Det talte ord gælder

Tale til brug for udenrigsministeren ved besvarelse af URU alm. del samråds-
spørgsmål AE den 22. april 2021

Tak for ordet og tak for samrådsspørgsmålet.

Jeg takker også på forhånd for udvalgets forståelse for, at jeg ikke i et åbent samråd kan gå ind i håndteringen af de konkrete sager om børn af fremmedkrigere.

Generelt vil jeg sige, at jeg er glad for lejligheden til at forklare lidt mere uddybende om arbejdet i regi af myndighedsgruppen.

For det **er** et både teknisk og komplekst område, hvor der vidst desværre har været en del misforståelser, blandt andet i medierne.

Så jeg ser samrådet i dag som en god lejlighed til at få skabt større klarhed. Og jeg vil også gerne fra start slå helt fast, at jeg **ikke** har andet ønske end at svare på alle de spørgsmål som Folketingets medlemmer måtte have.

Og at jeg – uanset den velkendte politiske uenighed om linjen i disse sager – selvsagt vil gøre mig **alle** anstrengelser for, at få afklaret evt. misforståelser.

Og nu til min besvarelse.

Det første led i samrådsspørgsmålet lyder: *”Vil ministeren redegøre for, hvorfor ministeren ikke har fundet anledning til at aktivere myndighedsgruppen i perioden fra september 2019 til februar 2021, herunder også redegøre for hvilket samarbejde der – uden for myndighedsgruppen – har været tværministerielt i sagerne vedrørende danske borgere i Syrien?”*

For god ordens skyld vil jeg indledningsvist slå to ting fast:

- 1) Myndighedsgruppen har ikke en formand. Hver myndighed, der indgår i myndighedsgruppen, fastholder sit eget og individuelle ansvar for sit myndighedsområde.
- 2) Det er ikke ministre, der hverken indkalder til møder eller på anden måde inddrager myndighedsgruppen.

Arbejdet i myndighedsgruppen foregår på embedsmandsniveau, og det faktum, at flere myndigheder er inde over et sagskompleks, ændrer ikke ved den grundlæggende ressortfordeling myndighederne imellem. Det er helt normal praksis.

-o0o-

Myndighedsgruppen blev etableret i efteråret 2018 under den forrige regering for at understøtte myndighedernes samlede håndtering af sager om fremmedkrigere og deres børn.

Formålet var – og er fortsat – at belyse alle relevante aspekter af en konkret sag. Flere af elementerne i belysningen af en sag kræver således inddragelse af flere ministeriers ressortområder.

Det er netop derfor, at det er relevant at have en myndighedsgruppe.

I myndighedsgruppen indgår repræsentanter fra Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Forsvarsministeriet samt Udlændinge- og Integrationsministeriet. Repræsentanter fra andre myndigheder, eksempelvis Social- og Ældreministeriet, kan inddrages i myndighedsgruppens arbejde efter behov.

Herudover kan ministeriernes underliggende myndigheder også indgå i myndighedsgruppen. For Justitsministeriets vedkommende gælder det eksempelvis Politiets Efterretningstjeneste. For Forsvarsministeriets vedkommende gælder det Forsvarets Efterretningstjeneste og Beredskabsstyrelsen. Og for Udlændinge- og Integrationsministeriets vedkommende gælder det Udlændingestyrelsen.

Der synes imidlertid desværre at være en del misforståelser vedrørende myndighedsgruppens arbejde. Ikke mindst i pressen. Lad mig derfor slå fast:

Udenrigsministeriet er **ikke** formand for myndighedsgruppen. Gruppen ændrer selvfølgelig ikke på ministeriernes almindelige ressortansvar. **Gruppen har derfor ikke en formand** – og heller ikke et sekretariat. Hver myndighed fastholder selvstændigt ansvar for sit ressort- og ansvarsområde.

Et grundlæggende princip er derfor, at det er op til hver enkelt myndighed at inddrage myndighedsgruppen, når en myndighed **inden for sit sektoransvarsområde** vurderer, at der er behov.

Når en myndighed på sit eget område modtager ny information af relevans for håndteringen af de konkrete sager, orienterer denne myndighed således de andre i gruppen. Herudover kan der indkaldes til et møde, såfremt der er et konkret og operationelt behov herfor.

For Udenrigsministeriets vedkommende indkaldes der til møder i myndighedsgruppen, **hvis** det vurderes, at et barn, der opholder sig i al-Hol- eller Roj-lejren, falder inden for regeringens linje for, hvornår en eventuel evakuering undtagelsesvist kan overvejes.

I disse tilfælde vil formålet med mødet i myndighedsgruppen være at belyse alle relevante aspekter af sagen, før det endeligt kan vurderes, om der er grundlag for at foretage en evakuering.

Så er der et logisk og helt legitimt spørgsmål: *Hvorfor har der så kun været relativt få formelle møder i myndighedsgruppen i de forgangne år?*

Jo, for så vidt angår indkaldelser til møder fra Udenrigsministeriets side har der, siden regeringens tiltrædelse alene været to konkrete sager, der er faldet ind under regeringens linje.

Dels en sag om en formodet forældreløs dreng på 11 måneder, som blev evakueret i november 2019, og dels i en højaktuel sag om en 4-årig pige, der opholder sig i en af lejrene sammen med sin mor.

I myndighedsgruppen belyses så de konkrete aspekter, som jeg tidligere har redegjort for på et åbent samråd i Retsudvalget den 1. oktober 2020. Ud over det helbredsmæssige indgår følgende aspekter:

- Indfødsret eller opholdsgrundlag for barnet.
- Sikkerhedsmæssige overvejelser.
- Muligheden for samtykke fra moderen til adskillelse fra barnet.
- Accept fra den kurdisk dominerede lokaladministration i det nordøstlige Syrien.
- Modtagelse og håndtering af barnet efter ankomst til Danmark.

- Samt hvorvidt en evakuering er praktisk mulig i lyset af sikkerhedssituationen i området.

I begge de konkrete sager, jeg nævnte, er der blevet afholdt flere møder i myndighedsgruppen netop for at belyse disse aspekter.

Der har endvidere været afholdt møder blandt en mindre kreds af de involverede myndigheder – eksempelvis for at drøfte delaspekter knyttet til sikkerhed.

Herudover har der i begge sager løbende været skriftlige udvekslinger mellem de involverede myndigheder, da arbejdet i myndighedsgruppen **ikke** er begrænset til egentlige møder.

Det er også vigtigt for mig at forklare, at myndighedsgruppens medlemmer arbejder både individuelt og på kryds og tværs i forskellige konstellationer, også selvom der ikke har været indkaldt til formelle møder.

Altså: arbejdet ligger **ikke** stille alene fordi der ikke er indkaldt til et formelt møde i den samlede kreds.

Når en sag er færdigbelyst i myndighedsgruppen, er det Udenrigsministeriet, der endeligt vurderer, hvorvidt der er grundlag for at foretage en evakuering, om end dele af beslutningsgrundlaget vil høre under andre ministeriers sektoransvar.

Eksempelvis hører spørgsmål om et barns indfødsret under Udlændinge- og Integrationsministeriet, mens trusselsvurderinger hører under Justitsministeriet.

Når **Udenrigsministeriet ikke** har indkaldt til møder for at belyse andre sager end de to omtalte sager i perioden efter regeringens tiltrædelse, er det korte svar, at der **simpelthen ikke har været andre sager, hvor det er vurderet, at et barn faldt inden for regeringens linje** for, hvornår en undtagelsesvis evakuering kunne overvejes.

Jeg kan her tilføje, at der i Udenrigsministeriet i efteråret 2019 blev foretaget en gennemgang af alle de konkrete sager med børn, hvor pårørende i Danmark eller deres partsrepræsentanter havde rakt ud til Udenrigsministeriet, for at få hjælp. Denne gennemgang skete ud fra regeringens linje, som jeg fremlagde sammen med justitsministeren på det åbne samråd i Udenrigsudvalget den 6. september 2019.

Konklusionen på gennemgangen var, at der alene i en enkelt sag var grundlag for at gå videre med at indhente lægefaglige vurderinger.

Alle pårørende og partrepræsentanter blev herefter skriftligt orienteret og opfordret til at fremsende dokumentation til Udenrigsministeriet, såfremt børnenes helbredssituation måtte udvikle sig i en negativ retning.

Jeg kan oplyse, at Retsudvalget blev orienteret om dette skridt fra Udenrigsministeriets side i forbindelse med en besvarelse af et skriftligt udvalgsspørgsmål den 19. november 2019.

Ud over processerne i myndighedsgruppen om de to sager, hvor et barn faldt inden for regeringens linje for, hvornår en eventuel evakuering undtagelsesvist kunne overvejes, har der været skriftlige udvekslinger og møder mellem myndigheder i myndighedsgruppen om blandt andet afskæring af konsulær bistand til fremmedkrigere.

Ligeledes har der været skriftlige udvekslinger mellem myndighederne i forbindelse med besvarelser af henvendelser fra partsrepræsentanterne i flere konkrete sager.

Endelig har der været skriftlige udvekslinger i myndighedsgruppen om besvarelse af spørgsmål fra relevante fagudvalg i Folketinget, der i flere tilfælde har berørt emner, som går på tværs af ministeriernes sektoransvar.

-o0o-

Som sagt ændrer myndighedsgruppen selvfølgelig ikke på ministeriernes almindelige ressortansvar. De enkelte myndigheder sagsbehandler selvsagt også inden for deres respektive ansvarsområder uden at inddrage myndighedsgruppen.

Og så tror jeg også det er vigtigt at sige, at for Udenrigsministeriets vedkommende vil den løbende opfølgning, som ministeriet foretager i de konkrete sager, som udgangspunkt **ikke** medføre indkaldelse til møder i myndighedsgruppen.

Det gælder eksempelvis i de tilfælde, hvor ministeriet får kendskab til medicinske behov hos børn i lejrene, og hvor ministeriet forsøger at mobilisere hjælp gennem de internationale humanitære organisationer, der er til stede i lejrene.

En direkte kontakt fra Udenrigsministeriet kan medvirke til at sikre, at et barn bliver tilset af relevant sundhedsfagligt personale eller bliver henvist til et felthospital for at få den behandling, som er mulig under de givne forhold.

Helt konkret kan jeg oplyse, at Udenrigsministeriet – siden regeringens tiltrædelse – har været i kontakt med de humanitære organisationer, der arbejder i området, for at sikre opfølgning i forhold til et eller flere børn i alle de sager, hvor pårørende i Danmark eller deres partrepræsentanter generelt har ønsket hjælp fra Udenrigsministeriet. Det vil sige sagerne, som omfatter de 19 børn og seks mødre.

Som et andet helt aktuelt eksempel kan jeg nævne, at ministeriet de seneste uger har været i dialog med humanitære organisationer i området for få afklaret COVID-19-situationen i lejrene. Herunder også i relation til en konkret sag.

Som nævnt sker denne type opfølgning fra Udenrigsministeriets side som udgangspunkt uden indkaldelse til møder i myndighedsgruppen. Af den simple årsag, at Udenrigsministeriets dialog med en humanitær organisation om at tilse et barn i lejrene – og tilbagemeldingen til barnets partrepræsentant om denne dialog **ikke** kræver inddragelse af andre danske myndigheder. Men Udenrigsministeriet vil typisk skriftligt orientere de andre myndigheder i myndighedsgruppen om tilbagemeldingerne til partrepræsentanten. Med det formål at sikre, at de øvrige myndigheder løbende kan følge med i sagernes udvikling – også selvom barnet ikke vurderes at falde ind under regeringens linje for, hvornår evakuering kan overvejes.

Igen blot for at illustrere, at man **ikke** kan sidestille antallet af møder i myndighedsgruppen med den løbende aktivitet, som myndighederne konkret lægger i håndteringen af de enkelte sager.

Jeg vil også her minde om min skriftlige besvarelse [til Rosa Lund og Udenrigsudvalget] af 26. marts 2021 om myndighedsgruppens arbejde.

-o0o-

Så til det sidste led i spørgsmålet: *Vil ministeren desuden oplyse, hvorfor ministeren [i perioden fra september 2019 til februar 2021] har henvist til myndighedsgruppen?*

Og ja, det vil ministeren rigtig gerne.

Jeg vil også gerne indlede med at forsikre spørgerne om, at jeg **absolut** ingen anden hensigt eller ønske har, end at svare så **grundigt** og så **nøgternt** på medlemmernes spørgsmål.

Derfor ærgrer det mig også, rent ud sagt, gul og blå, hvis der er opstået misforståelser om myndighedsgruppens arbejde eller hvis vi, så at sige, er kommet til at ”tale forbi hinanden”.

Der er tale om et meget stort sagskompleks og en drøftelse vi har haft nu i snart to år. Gennem min tid som minister har jeg besvaret over 100 skriftlige spørgsmål fra Folketinget vedrørende Udenrigsministeriets bistand i sager om fremmedkrigere og deres børn.

Alene siden januar er der oversendt over 60 besvarelser. Der er tale om spørgsmål, som har været stillet i fire af Folketingets fagudvalg. Ud over Udenrigsudvalget omfatter dette Retsudvalget, Udlændinge- og Integrationsudvalget samt Social- og Ældreudvalget. Hertil kommer besvarelser af en række samrådsspørgsmål i de tre af udvalgene.

I omkring 40 af mine svar til Folketinget har jeg svaret i fortrolighed, blandt andet for at beskytte personfølsomme oplysninger. Og i omkring 10 af mine svar har jeg henvist til, at svarene på spørgsmålene faldt under andre ministres sektoransvar og derfor indhentet svarbidrag fra andre ministerier.

Det har jeg eksempelvis gjort, når der blev spurgt til spørgsmål såsom trusselsvurderinger og radikaliseringsrisiko, som hører under justitsministerens ressort. Eller hvis der blev spurgt ind til indfødsret, statsborgerskab, opholdsgrundlag og familiesammenføring, som hører under udlændinge- og integrationsministerens ressort.

Når jeg nævner dette, er det blot for at minde om, at jeg er blevet stillet rigtig mange spørgsmål fra Folketinget i de svære sager med børn af fremmedkrigere. Og at de her spørgsmål er kommet fra en række forskellige spørgere, i en række forskellige udvalg og både til offentlig og fortrolig besvarelse.

Der vil derfor også være et vist element af overlap besvarelserne imellem og også en del gentagelser af de generelle vilkår for behandling af disse sager, herunder henvisninger til myndighedsgruppen.

Samtidig håber jeg også på udvalgets forståelse for de formelle begrænsninger for offentlig formidling, som følger af, at der jo er tale om følsomme personsager.

Og sidst, men ikke mindst, at mine henvisninger til myndighedsgruppen er sket med god grund. Nemlig at håndteringen af sagerne nødvendigvis må inddrage andre ministeriers ressortområder.

Når der henvises til myndighedsgruppen relativt ofte, hænger det i sagens natur også sammen med det store antal spørgsmål, jeg har modtaget om hvordan sager om eventuel evakuering af børn fra lejrene fungerer i praksis – både i konkrete tilfælde og mere generelt.

Mine henvisninger til myndighedsgruppen har således været båret af mit ønske om dels at forklare:

- 1) Hvordan processen forløber i praksis, **når og hvis** et barn falder inden for regeringens linje.
- 2) At formidle det budskab, at konkrete sager, hvor evakuering af børn overvejes, i sagens natur kræver inddragelse af flere ministeriers ressortområder.
- 3) I de tilfælde, hvor det ikke – f.eks. pga. hensynet til personfølsomme oplysninger – har været muligt at gå i detaljer om en *konkret* sag, så i stedet at forklare den *generelle* tilgang.

Som nævnt har jeg intet andet ønske end at besvare medlemmernes spørgsmål – det være sig via skriftlige spørgsmål, samrådsspørgsmål, ved tekniske briefinger osv.

Jeg håber at dagens samråd kan medvirke til at bringe større klarhed om dette store sagskompleks og jeg stiller mig, som nævnt, altid til rådighed for medlemmernes spørgsmål – og i forskellige fora.

Tak for ordet.